

ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ В РАМКАХ КОНЦЕПЦІЇ «НАВЧАННЯ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ (LIFE LONG LEARNING)»: НАУКА, ОСВІТА, ПРАКТИКА

**МАТЕРІАЛИ ІІІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ,
ЯКА ПРИСВЯЧЕНА 40-РІЧЧЮ ЗАСНУВАННЯ
КАФЕДРИ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ФАРМАЦІЄЮ**

(23-24 жовтня 2024 року, м. Харків)

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ
КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ, ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ФАРМАЦІЄЮ

Серія «Наука»

**ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ В РАМКАХ
КОНЦЕПЦІЇ «НАВЧАННЯ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ (LIFE LONG
LEARNING)»: НАУКА, ОСВІТА, ПРАКТИКА**

МАТЕРІАЛИ

III Науково-практичної інтернет-конференція з міжнародною
участю, присвячену 40-річчю заснування кафедри
організації, економіки та управління фармацією

Пам'яті засновника кафедри, доктора фармацевтичних наук, професора,
заслуженого професора НФаУ,
заслуженого діяча науки і техніки України
ТОЛОЧКО ВАЛЕНТИНА МИХАЙЛОВИЧА

(23-24 жовтня 2024 року, м. Харків)

Реєстраційне посвідчення УкрІНЕТІ
№ 610 від 11 грудня 2023 р.

Харків
НФаУ
2024

Редакційна колегія: проф. Ю. С. Братішко (співголова), проф. В. М. Толочко, проф. М. В. Зарічкова, доц. В. Ю. Адонкіна (відповідальний секретар), доц. Т. О. Артюх, доц. О. М. Должнікова, доц. О. В. Ковальська, доц. Д. Р. Зоїдзе, доц. С. Г. Мороз, доц. Н. В. Тетерич, викл. Г. Я. Подгайний

Реєстраційне посвідчення УкрІНЕТІ № 610 від 11 грудня 2023 р.

ПЗ2 Підготовка спеціалістів фармації в рамках концепції «Навчання протягом життя (Life Long Learning)»: наука, освіта, практика : матеріали III наук.-практ. інтернет-конференція з міжнар. участю, присвячену 40-річчю заснування кафедри організації, економіки та управління фармацією (23-24 жовт. 2024 р., м. Харків) / ред. кол. : Ю. С. Братішко та ін. - Х. : НФаУ, 2024. - 492 с. - (Серія «Наука»).

Збірка містить матеріали інтернет-конференції, в яких розглянуті науково-теоретичні і практичні питання: післядипломна підготовка спеціалістів фармації, її закордонний досвід та навчально-методичне забезпечення за умов дистанційного навчання; упровадження інноваційних технологій у фармацевтичну освіту; застосування концепції «Навчання протягом життя (Life Long Learning) » у системі навчання спеціалістів фармації; сучасні тенденції освіти з урахуванням соціальних і психологічних аспектів фармацевтичної діяльності; актуальні проблеми фармацевтичної технології, біотехнології, гомеопатії та клінічної фармації; сучасні напрямки маркетингу у складі економіки, науки, освіти, практики.

Видання призначене для широкого кола наукових, науково-педагогічних і практичних працівників.

Матеріали відповідають змісту та мові наданих оригіналів.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО ЖИТТЯ ФАРМАЦЕВТІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Фесенко В. Ю., Шварп Н. В., Тимощук Г. В.

Кафедра педагогіки та психології

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармацевції

Національного фармацевтичного університету

м. Харків, Україна

pedagogika@nuph.edu.ua

Вступ. Збройна повномасштабна агресія Російської Федерації проти України призвела до значних змін у всіх сферах суспільного життя, включаючи охорону здоров'я. Медичні працівники опинилися на передовій боротьби не тільки з хворобами, але й з наслідками війни: пораненнями, психологічними травмами та значними організаційними викликами. Якість професійного життя працівників сфери охорони здоров'я в цих умовах є ключовим фактором для підтримки стійкості системи охорони здоров'я та забезпечення належного рівня медичної допомоги населенню України.

Мета дослідження. Визначити основні чинники, що впливають на якість професійного життя фармацевтів під час воєнного стану, їх наслідки для професійного життя фармацевтів та стратегії підтримки.

Методи дослідження. Теоретичний аналіз наукових джерел, анкетування за методикою К. Маслач С. Джексона та за методикою Б. Гаднел Стамма.

Результати дослідження. Тема якості професійного життя медичних працівників, особливо під час воєнних конфліктів, стала актуальною не тільки в Україні, але й в інших країнах, які переживали подібні кризові ситуації. Українські науковці почали активно досліджувати умови праці медичних працівників у період воєнного стану після повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році. Основними темами досліджень стали вплив бойових дій на психологічне здоров'я медиків, ризики емоційного вигорання та проблеми із забезпеченням належних умов праці.

Виходячи з теоретичного аналізу наукової літератури, можна визначати, що якість професійного життя працівників сфери охорони здоров'я охоплює такі аспекти, як: умови праці; рівень стресу; можливості для професійного розвитку; відчуття безпеки; баланс між роботою та особистим життям; задоволеність працею.

Для медичних та фармацевтичних працівників, особливо в умовах воєнного стану, ці показники мають критичне значення для підтримки фізичного та емоційного здоров'я, що впливає на їхню здатність ефективно виконувати професійні обов'язки.

Основні чинники, що впливають на якість професійного життя під час воєнного стану:

1. Фізична безпека. Робота фармацевтів у районах бойових дій, зокрема в закладах, які знаходяться близько до фронту, становить пряму загрозу їхньому життю. Психологічний стрес, викликаний цим фактором, постійно впливає на здатність фокусуватися на роботі та підтримувати високу концентрацію.

2. Психологічний тиск. Окрім роботи з пацієнтами, які мають фізичні травми та захворювання, медичний персонал часто зустрічається з психологічно важкими випадками, такими як робота з пацієнтами, які зазнали серйозних травм, включаючи посттравматичний стресовий розлад (ПТСР).

3. Ресурси та інфраструктура. Війна пошкодила або зруйнувала багато медичних закладів та аптек, що часто призводило до нестачі обладнання та медикаментів, що в свою чергу, ускладнювало надання якісної допомоги і збільшувало навантаження.

4. Трудові умови. Тривалі зміни, відсутність вихідних та відпусток призводять до емоційного вигорання. Навантаження збільшується через відтік кваліфікованих кадрів, які змушені залишити країну або змінити професію через небезпеку.

Аналіз перших наукових досліджень дозволяє нам зробити певні висновки:

- Значна частина медичних працівників зазнає психологічного стресу, зокрема посттравматичного стресового розладу (ПТСР), через постійні обстріли

та напруження на роботі.

- Відсутність належного відпочинку та великий обсяг роботи сприяють високому рівню емоційного вигорання серед медиків.

- Було виявлено, що підтримка від колег, доступ до психологічної допомоги та організація тренінгів для медичного персоналу можуть суттєво знижувати рівень стресу.

Умови війни можуть призвести до серйозних порушень психологічного та фізичного здоров'я працівників охорони здоров'я, таких як: «емоційне вигорання», «тривожні розлади та депресія», «психосоматичні розлади». Тому колектив кафедри педагогіки і психології ІПКСФ НФаУ вважає актуальним проведення більш ретельних досліджень фармацевтів під час воєнного стану, які як і лікарі при роботі з пацієнтами потерпають від вторинного травматичного стресу, вигорання, та зниження задоволення від співчуття. Саме з метою дослідження цих ключових факторів якості професійного життя людей, що надають допомогу іншим, колектив кафедри адаптує визнану доказову методику Б. Гаднел Стамм з дослідження якості професійного життя ProQOL version 5 для дослідження якості професійного життя фармацевтів. Однією із найбільш дієвих стратегій підтримки якості професійного життя фармацевта є психологічна підтримка. Організація психологічних консультацій для фармацевтів, а також проведення тренінгів з метою опанування дієвими доказовими методиками управління стресом.

Висновки. Якість професійного життя фармацевтів в Україні під час воєнного стану є надзвичайно важливою складовою загальної ефективності системи охорони здоров'я. Без належної уваги до їхніх потреб та умов праці можуть виникнути серйозні проблеми зі стійкістю системи та здатністю надавати необхідну допомогу. Створення умов для підтримки фізичного та психологічного здоров'я фармацевтів є одним із ключових завдань у період війни та в післявоєнний час.